

Niet anders werkt de Trooster, Dien Christus zendt.

Hij troost ons met de volle vertroosting van onzen Heiland, en als Hij Christus verheerlijkt doet Hij dat ook in de verhoudingen van dit leven. Hij werkt ook vernieuwend in ons stoffelijk bestaan. Hij herstelt ook de harmonie in de natuurlijke gemeenschap der menschen, en Hij zou geen Trooster zijn, wanneer Hij Zijn heilgende kracht niet openbaarde in het aardse leven der gemeente.

Bezieet slechts het christelijk leven vlak na den Pinksterdag. De jeugdige kerk bloeit in de volle, geurende wolde van haar lentetijd, en niet alleen gelijkt haar geestelijk schoon van de volle stroom des Geestes, die over haar uitgesort zijn, maar het geestelijke verheft ook het stoffelijke, en trekt de natuurlijke verhoudingen recht. De geloovigen hebben alle dingen gemeen. Niemand durft hetgeen hij bezit, het zijne te noemen, di houdt aan zijn eigendomsrecht, ten koste van anderen vast; zooveel als er bezitters zijn van landen of huizen verkoopen zelfs hun goederen, en brengen den prijs van hetgeen zij verkocht hebben, aan de voeten der apostelen, en aan een iegelijk wordt uitgedeeld naar dat elk van noode heeft. En ja, zóó rijk is de troost, die in Jeruzalem's gemeente genoten wordt, dat onder die gansche menigte, welke toen reeds over de 5000 zielen telde, niemand gebrek heeft, en geen stoffelijke ellende meer wordt gevonden.

Van dien benijdenswaardigen toestand is Barnabas de levende illustratie. Zijn naam is eigenlijk Joses, en hij is een Leviet, van geboorte uit het eiland Cyprus, maar hij heeft van de apostelen den toonnam Barnabas gekregen. Deze naam betekent eigenlijk niet: zoon der vertroosting, doch zoon der profetie, maar Lukas geeft er de eerste betekenis aan, omdat deze Leviet, gelijk later uit de Handelingen blijkt, bijzonder toegelust was met gaven om vertroostend te spreken en de gemeente te onderwijzen. Deze Barnabas is in den vollen zin des woords een zoon der vertroosting. Hij verstaat de volle, lichaam en ziel omvattende betekenis van den troost. Bij het woord voegt hij de daad, en niet alleen predikt hij de verlossing uit den geestelijken nood, doch bejvert zich ook, de stoffelijke ellende te verzachten. Hij bezit n.l. een akker, en dien akker verkoopt hij, en brengt het geld tot de apostelen, opdat dezen het zullen uitdeelen. Ook hij hem overwint de christelijke liefde de gehechtheid aan zijn bijzonder eigendom, en hij wil alles missen, wanneer de Meester het van noode heeft om in de nooden der behoeftige heiligen te voorzien, en de armen te troosten in hun stoffelijken druk.

Zulk een zoon der vertroosting is Barnabas gebleven. Hij troost met het woord, want hij mag met Paulus de eerste boodschap des Evangelies aan de heidenwereld brengen, en hij troost met de daad, want, als de bekeerde Saulus uit Damascus in Jeruzalem is weergekeerd en door de discipelen gewantrouwd en niet ontvangen wordt, ontfermt hij zich over den verdachte en leidt hem in den kring der broeders binnen. En meer nog. Wanneer in Antiochië door de profetie van Agabus bekend wordt, dat in Judea's gemeenten gebrek zal heerschen, bejvert Barnabas zich met Paulus een collecte voor de arme kerken te houden, en hij mag de rijke gaven aan de ouderlingen in Judea overbrengen (Hand. 11:29, 30).

Kan die schoone naam: zoon der vertroosting ook aan ons worden gegeven? Verstaan wij den diepen zin van den waren troost, en brengen wij de heilige roeping, die deze troost met zich medebrengt, in praktijk? Zijn wij voor onzen broeder en zuster tot een steun in de behoeften van het geestelijk leven, en helpen wij hen in den stoffelijken nood? Zoo wil het de Geest Gods. Wij moeten onze gaven ten nutte en ter zaligheid van anderen gewillig en met vreugde aanwenden en dan zullen wij ons niet tevreden stellen met een woord van vertroosting te spreken, maar ook de reddende hand bieden aan hen, die in aardse druk verkeerden.

Hoe dan? Moeten wij den weg van het communisme op? In geenerlei wijze, en zoo was het ook in Jeruzalem niet. Daar werd niet alle privaatbezit afgeschaffd. Daar werd niet alle eigendom gelijk verdeeld. Daar kregen niet allen evenveel, maar ontving ieder wat hij noodig had, en in stede van gedwongen socialisatie bracht men vrijwillig het offer der liefde om den nood der behoeftigen te lenigen en de armen uit den druk op te heffen.

Wat offer vraagt Christus van ons.

Wij zullen de vrucht des Geestes ook hierin betoonen, dat wij van het onze afstand willen doen, als de Meester het van noode heeft, en jiveren naar het christelijk communisme, dat alle gebrek doet verdwijnen en in de gemeente de zijgende contrasten opheft. Daartoe worden wij vanzelf gedrongen wanneer wij den eenigen troost in leven en sterven mogen kennen. Dan ervaren wij de vertroosting van Christus ook voor ons natuurlijk leven, en drijft Zijn liefde ons om het stoffelijk bestaan van anderen te zegen te zijn. Dan hebben wij gaarne alles voor elkaar over, omdat wij er diep van doordrongen zijn, dat onze Heiland alles voor ons gegeven heeft, en nu alles van ons eischt,

en wij spannen alle krachten in om zooveel mogelijk de gevolgen der zonde, ook in de aardse verhoudingen, weg te nemen.

Zoo werkt de kerk in haar geheel door het diaconaat. Door dezen dienst der barmhartigheid zorgt zij, in den naam van onzen barmhartigen Hoogepriester, dat elk ontvangt wat hij noodig heeft, en er geen gebrek heerscht in de gemeente van Christus, en wij hebben van het onze aan haar af te staan, opdat zij in den vollen zin des woords den arbeid der vertroosting kan verrichten. En buiten dit enge terrein der diaconie is het veld zoo breed. Er zijn zooveel nooden te lenigen. De behoeften vermeerderen. Telkens geeft de Heere ons de gelegenheid, de kracht van ons geloof en de warmte van onze liefde te betoonen, en als ge uw oogen naar laat rondgaan ziet ge ellende te over om als zonen en dochteren der vertroosting op te treden.

Kunt gij dien naam dragen?

Hebt gij uzelf wel eens rekenschap gegeven van de vraag: Wat ben ik voor anderen? Werpt uw christelijk leven vruchten af voor uw broeder en zuster? Zijt gij een zegen voor uw naaste? En dan niet alleen door een woord, dat gij vromelijk spreekt, maar niet minder door de daad? Wat doet ge om de scheefgetrokken aardse verhoudingen weer recht te zetten? Hebt ge eigen levensweelde wel eens opgeofferd om anderen te helpen, naar het voorbeeld van Hem, die arm is geworden, daar Hij rijk was, opdat wij door Zijn armoede rijk zouden worden? Heeft het u ooit een offer gekost?

Geef het antwoord aan den Heere. Hij zal ons eenmaal oordeelen naar hetgeen wij zijn broeders en dies Hem gedaan hebben. Wat zal Hij tot u zeggen? Alleen de zonen en dochteren der vertroosting zijn de gezegenden, die het Koninkrijk beerven.

K. D.

KERKELIJK LEVEN.

De Orde der Liturgie.

II.

Laat ik bij de verdere bespreking mogen beginnen met de details.

De eerste verandering in de Orde der Liturgie betreft dus de plaats van votum en gezang.

Nu gaat gewoonlijk het gezang voorop. Doch Deputaten willen het votum vooropstellen.

Een ideeel oogpunt valt voor het voorstel van Deputaten alles te zeggen.

Met votum en zegen vangt de kerkdienst eerst recht aan, gelijk hij ook niet een zegen eindigt. De voorzang kan hoogstens dienen als een toelichting daar toe.

Over de praktische uitvoerbaarheid kan men echter van meening verschillen.

Ik heb enkele malen het Woord bediend in kerken, waar met het votum geopend werd.

Maar in de meeste van die gevallen viel mij de praef niet mee.

Er was bij het uitspreken niet de wijding en stilte, die verlangd mogen worden en bij votum en zegen passen.

Er werd geloopt en naar plaatsen gezocht en sommigen moesten het verhaal, waaraan zij bezig waren, bijkbaar eerst in allerijl, maar daarom nog wat luider uitspreken.

Ik herinner mij een geval, waarin een refrain van sss... en psst... door het kerkgebouw zonde.

En om dan in te vallen met het: Onze hulp is in den naam des Heeren, heeft voor het gevoel iets onaangenaams.

De dienaar kan dat toch niet uitschreeuwen, om daarmee te doen weten, dat de dienst aanvangt.

Dan kan beter de voorlezer met een stentorstem boven het rumoer bazuinen: de gemeente gelieve te zingen, enz. en dan na een goede pauze: ik herzeg enz.

Wij hebben nu eenmaal te doen met een eigenaardig kerkelijk publiek.

Er is misschien niet één land, waar zooveel „waarheid” en zooveel innige, heel het leven beheerschende godsvrucht gevonden wordt als te onzent.

Dat maakt het gemakkelijk om van ons kerkelijk publiek veel te verdragen.

Want daarin ligt toch de hoofdzak.

Maar anders... in vormen en manieren munt het over 't gemeen niet uit.

Er zijn kerken, waarin de volgorde, zooals die door Deputaten wordt voorgesteld, geen praktisch bezwaar zal opleveren. Een electrisch schellekje van den kinsel naar het orgel, kan in andere wonderen doen.

Maar er zijn er ook, waarvoor ik mijn hart vasthoud.

Zeker moet men ook in deze opvoedkundig te werk gaan.

Maar opvoedkunde is niet het werk van één Synodebesluit.

Het meer schoone en lieflijke en weeluidende en ideale te zoeken moet er langzamerhand ingepreikt en ingecatechiseerd worden.

Daarom geloof ik, dat ik die volgorde voorloopig maar fakultatief zou stellen.

We hebben daar zoo'n mooien term voor: „in de vrijheid der kerken laten”.

Nu over het votum.

Een paar kleinigheden.

Deputaten stellen voor: Onze hulpe.

De stomme e wordt door hen gered.

Waarom?

Zou het geen tijd worden in al zulke gevallen de stomme e op te ruimen?

Ik zie geen enkel motief om ze nog langer aan te houden.

Trouwens, als men een archaïsch stempel op de liturgie en in casu op het votum wilde drukken, zou men konsekwent ook moeten spreken van in den naam des Heeren en niet: in den naam.

Maar ik geloof, dat men goed zou doen de liturgie zooveel mogelijk van archaïsmen (verouderde woorden of woordvormen) te zuiveren.

Het zal natuurlijk wel niet in de bedoeling van Deputaten liggen, dat de liturgen, die nooit de stomme e gebruikten, ter wille van de uniformiteit die thans zullen invoeren.

Het votum besluit in het rapport met „Amen”.

Oudtijds schijnt men over het gebruik van dit woord bij het votum niet eenparig te hebben gedacht.

Ook kende men toen den aanvangszegen niet. Dat maakte het zich bedienen van dit woord niet zoo hinderend als nu.

Tweemaal kort achter elkander met dit woord te sluiten, eens bij het votum en eens bij den zegen, geeft iets maals.

Daarboven hoort m.i. het „Amen” bij het votum liturgisch niet.

Het votum toch is nóch een bede nóch een zegen.

Het hehelt alleen een verklaring van de gemeente bij monde van den dienaar. Vroeger had het meer den vorm van een wensch, omdat „is” veranderde in „sta”.

Evenmin als er ratio is voor het „Amen” bij den Doop, zoodanig ook hier.

Daarom zou men goed doen het te laten vervallen. Maar een principe make niemand hiervan.

Beslist de Synode anders: men legge er zich willig bij neer.

Over zulke kwesties mag geen strijd ontbranden.

Ook niet over den aanvangszegen.

Men weet, Deputaten laten de keuze tusschen den Paulinischen zegen, zonder eenige bijvoeging omtrent den Heiligen Geest of den verkorten Johannischen zegen.

Het gebruik van den Paulinischen zegen, waarin de Heilige Geest niet vermeld wordt, heeft in vroeger jaren heel wat stof opgejaagd.

Er waren gemeenten, die de opzettelijke vermelding van den Heiligen Geest vroegen en vergat een prediker dit, dan verlieten eenige kerk-gangers onmiddellijk het kerkgebouw.

Nu zal dat wel bijna nergens meer het geval zijn. Bedoelde Paulus in zijn zegengroet niet den Geest te miskennen, evenmin de dienaar des Woords, die met dienzelven zegen tot de gemeente komt.

Of nu aan de andere zijde de toevoeging: „door den Heiligen Geest” als een correctie op Paulus' woord, dus op Gods Woord, dient te worden aangemerkt, is wat al te ver gedreven.

Deputaten oordeelen alleen: Het is gewenscht voor dezen zegen te kiezen de taal der H. Schrift.

Meerdere rekenschap leggen zij niet af.

Nu houdt de liturgie zich aan dien regel niet. Neem b.v. de Avondmaalsformule.

Daar wordt aan het Schriftwoord: Het brood, dat wij broken, is de gemeenschap des lichaams van Christus, nog toegevoegd: „Neemt, eet, gedenkt en geloof, dat het lichaam van onzen Heere Jezus Christus gebroken is tot een volkomen verzoening van al onze zonden”.

Toevoeging is op zichzelf niet ongeoorloofd.

Misschien ware het niet kwaad eenige meerdere vrijheid in deze te laten.

Als maar niet allerlei inlatchingingen worden gebruikt om het mooi te maken.

Zooals vroeger nog al eens gebeurde met uitdrukkingen, die zich groepeerden om de woorden: aanvang, voortgang, uitgang of einde.

Maar nog eens: gewichtig is deze kwestie niet. Wel heb ik eenige bedenking tegen het voorstel, om de keuze tusschen die twee zegengroeten aan den dienstdoenden liturg over te laten.

De liturgie is een zaak van de kerk en niet van den predikant.

Hier zou een verkeerd beginsel kunnen binnen-sluipen, al betreft het ook iets, wat op zichzelf genomen, weinig beteekent.

Geeft de kerkeraad den liturg daarin de vrije hand, dan is het iets anders.

Maar de beslissing moet bij den kerkeraad blijven berusten.

De Wetsvoorlesing zal dan door den voorlezer geschieden.

Enkele kerken hebben den voorlezer reeds op non-activiteit gezet.

Deputaten keuren dat niet goed.

In het vorig nummer gaf ik reeds hun motivering.

Die lijkt

Zoo min
de predikan
kerkdienst i
Velen bre
lezer zoo g
Maar dan
nig gevallen
dikant.

Trouwens
het niet, m
De drang
kerken voo
die kringen
de eigen r
Men von
tiger zich
Mitar zoo
presbyteria
merkl hebbl
een persoon

En in Ge
de ik het ze
predikant e
Daarom
het voor d
Alleen k
niet te kur
In den t
en in den
artikelen is

Wanneer
gemeente w
te doen.

Komt zóó
waardeeren
Waarom
toebetrouwe

Zóó gaat
op een mi

Over de

Toen onz
gereed lag.
Proosdij, w
Hij had
kunnen ner

Zóóals n
een geheel
Evenzeer
bekoken, z
kant.

Ook al
al te kritie

Te meer
theoloog er
is in zijn p
achteren te
dikwijls nie
dat over ie
winnen of

Daarbij t
om nog ov
lijdenisrapp

We laten

Omtre

her wa
geliefd
tus h
eenigen
slechts

zeer l
voora
meer, d
den te

Ware
gewo
standig
Maar na
en bij
getroffe
dat zij

Uiters

het zij
„geest e
zich in
belang

de bel
het inn
komen

het dor

Maar
dat me
En ook
in het
verstop
tot het
openba
vragen,
ma a l
den; s
stelt in
ving v

Maar
zoo m
onderd

Na

Gij z
ende

Met

is t p

Waa

gelijk